

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “อินเทอร์เน็ต กับ การกำหนดวาระข่าวสาร: กรณีความสอดคล้องกันของวาระข่าวสารด้านการเมืองของภาคสื่อมวลชน, ภาครัฐหรือผู้กำหนดนโยบาย และภาคประชาชน” นี้ สืบเนื่องจากการตระหนักถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร (Information Technology) และอิทธิพลของการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-mediated communication: CMC) อันเป็นเหตุให้ศักยภาพทางการสื่อสารของปัจเจกบุคคลเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน และมุมมองทางทฤษฎีการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงไป

โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงความสอดคล้องกันของการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมือง (Agenda-Setting) ของทั้งภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) ภาครัฐหรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) และภาคประชาชน (Public Agenda) และเพื่อทราบถึงกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของสื่อมวลชน (Gatekeeper) ตั้งแต่ขั้นการรวบรวมข้อมูลข่าว (News Gathering) การคัดเลือกข้อมูลข่าว (News Selecting) และการรายงานข้อมูลข่าว (News Reporting) รวมทั้งการสำรวจถึงอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีต่อกระบวนการกลั่นกรองและการกำหนดวาระสาร ซึ่งระเบียบวิธีวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวการเมือง (Content Analysis) จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชน และการสำรวจ (Survey) ข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองผ่านทางเว็บไซต์พันทิป ห้องราชดำเนิน และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับ บรรณาธิการข่าว และผู้สื่อข่าวสายการเมือง

ผลการวิจัยพบว่า วาระทั้ง 3 มีความสอดคล้องกัน และสื่อมวลชนก็สามารถทำหน้าที่ในการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากสื่ออินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี ด้วยการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นเพียงเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล หรือค้นหาประเด็นข่าวเพิ่มเติม ทั้งนี้ข้อมูลที่ถูกเลือกใช้จากสื่ออินเทอร์เน็ต มักทำหน้าที่เป็นเพียงข้อมูลตั้งต้น (Primary Sources) ในการกำหนดทิศทางให้ประเด็นต่างๆ (Priming / Hinting) เท่านั้น ในส่วนของการรายงานข้อมูลข่าวสารนั้น สื่อมวลชนให้ความสำคัญกับการใช้วิจารณญาณ และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเป็นตัวกำหนด รวมทั้งสามารถยืนยันได้ถึงอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ต ได้จากข้อมูลที่ปรากฏเพิ่มเติมในงานวิจัย (Appearances) ซึ่งพบว่า มีการแสดงบทบาทในการกำหนดวาระที่ซับซ้อนระหว่างภาคสื่อมวลชน, ภาครัฐหรือผู้กำหนดนโยบาย และภาคประชาชน รวมทั้งบทบาทของ “ทีมงานกระชู้จัดตั้ง” อันมาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทั้งในส่วนการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนกระแสหลักอย่างหนังสือพิมพ์ และการเปลี่ยนแปลงในส่วนของมุมมองทางทฤษฎีการสื่อสารที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับการรับรู้ถึงสถานการณ์ทางการเมืองของประชาชนในขณะนั้น